

Ungdomars röst i dialoger och intervjuer inom Delsam-projektet

Eivor Österlund-Holmqvist
Eivor Söderström

Två sammanhang

- Att vara delaktig i det som angår en själv
 - individuella handlingsplaner
- Utveckling och utvärdering av servicen
 - Sveps: Start-verksamheten
 - Raseborg: Toli-verksamheten: Fixar-Malte och Koi

Delaktighet

Ofta beskrivs delaktighet som en trappa, där man går från liten delaktighet till stor delaktighet (t.ex. Shier)

Ett annat sätt är att se olika dimensioner av delaktighet, men inte gradera dessa. (t.ex. Thomas)

Shier

- bli hörd
 - få stöd att uttrycka sin åsikt
 - åsikterna tas i beaktande
 - medtagande i beslutsfattande
 - delad makt och ansvar
-
- attityder och mekanismer möjliggör eller begränsar på varje nivå

Thomas

- möjlighet att välja om eget deltagande eller inte
 - möjlighet att få information, kunskap
 - möjlighet att påverka processen (beslutsprocess, vilka ärenden behandlas var, vem deltar på mötet)
 - möjlighet att uttrycka sig
 - möjlighet att få stöd och hjälp att uttrycka sig
 - möjlighet till självständiga beslut
-
- Utgångspunkten för denna modell är att klientens behov är individuella, man kan inte anta att det finns "ett sätt som passar alla."

Att vara delaktig i det som angår en själv

- Vem behöver träffa vem?
- Det är viktigt att rätta personer är närvarande
- Vem avgör vilka som skall vara med?
- Det är viktigt att fråga de unga vem de vill ha med
vem kan hjälpa att föra den goda processen framåt?

Hur gjorde vi det?

- **Vi träffades tillsammans**
den unga/den det gällde – en
socialarbetare från socialbyrån – en
handledare från verkstaden
- Vi gjorde en gemensam kartläggning
vad var viktigt just nu?
Vilka olika aktörer/hjälpare fanns med ?
- Vi gjorde en gemensam handlingsplan
som alla närvarande kunde omfatta

Vem gör vad med vem och när?

- Hur ser de 3 närmaste månaderna ut?
- Vi skrev ner det – klart och tydligt
- Alla vet vem som har ansvar i de speciella frågorna
 - utkomststöd
 - 9 €/dag
 - resor
 - kontakter till andra aktörer/hjälpare
- Viktigt med uppföljning - utvärdering

Utveckling och utvärdering

- **SVEPS:** vad behövs för att komma till Sveps-starten, vad behövs för att komma vidare
 - planeringspalaver/framtidsdialog som följs upp med en nätverksdialog
- **TOLI:** Koi och Fixarmalte: Vad fungerar bra, vad kunde utvecklas..
 - Bikva som metod

Sveps-start: Framtidsdialog/ Planeringsdialog

- 6 ungdomar på Start, fem professionella (2 socialtränare, jobbcoach, uppsökande verksamhet, forskarsocialarbetare), diskussionsledare och skrivare
- Dialog med talturer, därefter grupparbete
- Följande steg nätverksdialog: samarbetssätt vid övergångar

Inledningsfrågor till ungdomarna: "Möte på ett café 2013":

- Ungdomarna; exempel:
 - stöd med att komma igång, rytm, ha något fiffigt att göra
 - vad hjälpte: ex: få tag på dygnsrytm, hjälp med att hitta vidare, man duger som man är, hjälpen finns nära, det är lätt att be om hjälp
- Ledarna :frågor de blev att fundera på när de lyssnade till ungdomarna, exempel:
 - Utmaningen att beakta individuella behov men också veckorytm
 - Hur få gruppen trygg,
 - samarbetet mellan start och nonstop, samarbetet med jobbcoach
- Ungdomarnas kommentarer till ledarnas frågor och reflektioner, exempel:
 - om att ta in i gruppen: vad hjälper/vad ska man tänka på
 - ledarnas respons och roll
 - det egna ansvaret
- Ledarna kommenterar, exempel
 - bra med bekräftelse att man är på rätt spår
 - den unga och ledaren som arbetspar
- Ungdomarna avslutande kommentarer

Start: hur få med sig den goda farten efter att Start tagit slut?

Kunskaper, färdigheter som finns, som man fått (på Start):

- fått färdigheter att vara i grupp
- hjälp med att ta eget ansvar
- rytm, praktik, skillnad mellan ledig tid <-> jobb
- vidare på frågor om självkänedom, öppenhet och respekt, stresshantering och ekonomihantering

Hotbilder?

- Starten-gruppen har varit för trygg för länge – steget vidare blir för stort
- för snabbt framåt
- att inte klara sig utan stöd som funnits
- yttre omständigheter och press utifrån -> lagar, boende, skolor, myndigheter, familj...
- rusmedel, ekonomiska problem, egna förhållningssätt

Vem/vilka behövs för att stödja/möjliggöra? Vad? Resurser, nätverk?

- vänner stöder
- hobbyn stöder
- ev. rutiner, regelbundenhet
- Motivation att lyckas, positiv syn
- Kunskap om var man får stöd
- Stödperson/mentor, personlig kontakt och uppföljning
- Ekonomihantering

Tankar...

- Viktigt med gemensam diskussion mellan ungdomar och ledare: Olika röster, synvinklar som fördjupar och bekräftar kunskap om vad som är viktigt, vad man bör uppmärksamma
- Viktigt att få "bekräftelse på det man redan vet".
- Många ungdomar tog upp behovet av en stödperson, personlig mentor **efter** tiden på Start för att trygga den goda utveckling som startat – samtidigt tenderar utvecklingen av service bli allt mer nätbaserad, mindre personlig kontakt (arbetskraftsbyråer, socialt arbete och utkomststöd...)
- "Effektfullt arbete förutsätter möten mellan människor". Behov av större samverkan mellan den unga och olika professionella för att trygga övergångarna.

Ungdomsverkstad Koi och Fixar-Malte: metoden Bikva :

- Bikva: Brugerindragelse i kvalitetsvurdering
- Att utmana rådande syn
- Målsättning av få kunskaper också om behov som kan vara i konflikt med varandra
- Ett "bottom up" –perspektiv: ungdomarna bestämmer teman som man diskuterar vidare med

Ungdomarna som igångsättare av diskussionen

- Fas 1: 2 gruppintervjuer med elva unga (en svenskspråkig och en finskspråkig grupp)
- Teman på basen av diskussionerna:
 - Ett ställe att komma till
 - Verksamheten på Toli-verkstaden (rutiner och dygnsrytm, stämning och samarbete, möjlighet till flexibla och individuella lösningar, dagsprogram, fundera på vad jag vill)
 - Vägar vidare
- Fas 2: Personal (handledare, socialarbetare)
- Fas 3: Förmän (avdelningschef, enhetschef, produktionschef, bildningschef)
- Politiker (under planering)

En verksamhet utvecklas...

- Både flexibilitet och klara ramar krävs, ställer krav på verksamheten
- Individuella processer och målsättningar – arbetsrehabiliteringens innehåll
- Behovet att se helheter! Det räcker inte att granska enbart den egna ansvarsområdet:
 - Tiden på verkstaden leder ofta till att man får syn på ungdomens mentala problem, missbruk etc.
 - Svårigheterna att komma vidare, hitta sin plats i arbetslivet efter ungdomsverkstaden ...
- Hur tar man tag i de här frågorna, hurudan är tillgången till det övriga professionella nätverket, och vilken blir den ungas andel och roll?

Ungdomsverkstäderna: Mera gemensamt än olikt...

